HUMAN RIGHTS
COMMISSION

MALDIVES

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ކުރުވާހަކަ ...
އެކި އެކި ކުލަތައް
ވާހަކަ ލިޔުނީ: އައިޝަތު ޝިފާނާ)ޑިރެކްޓަރ)
ކުރެހުން : އައިޝަތު މައުރިފާ މުޙައްމަދު
އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓް
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2021

ފެށުން
ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި ދިވެހިރާއްޖ ގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކުން ކުޑަކުދިންނަށް
ވަރަށް ގިނަ ޙައްޤުތަކެއް ކަށަވަރުކޮށްދެއެވެ. ނަމަވެސް ކޮންމެ ޙައްޤެއްވެސް އ ގެ އެންމެ
ފުރިހަމަގޮތުގައި ލިބިގަނެވ ނީ ކޮންމެ ޙައްޤަކާއެކު އަންނަ ޒިންމާވެސް ރަނގަޅަށް
އަދާކުރެވ ނަމައެވެ. އެގޮތުން، އެކި ކުދިންގެ ހުންނަ ތަފާތުތަކަށް އިޙްތިރާމުކުރުމާއި ތިމާއަށް
ލިބ ޙައްޤުތައް އެހެން ކުދިންނަށްވެސް ލިބ ނެކަން ޤަބޫލުކޮށް އެހެން ބަސްބަހުން ވާހަކަ
ދައްކައިއުޅ އެހެން ޤަ އުމުތަކުގެ މީހުންނަށް އިޙްތިރާމުކުރުމަކީ ކުރެވިދާނެ ކަމެއްކަން
މިވާހަކައިން އެނގިގެންދާނެއެވެ. މިފޮތަކީ، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއެކު އަންނަ ޒިންމާތަކަށް
އަލިއަޅުވާލައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ފަ ރާތުން ކިޔަވާ ކުދިންނަށް
ޚާއްޞަކޮށްގެން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ކުރު ވާހަކަ ފޮތެކެވެ.

ދުނިޔެއާ ވަރަށް ދުރުގަ އި ޕްލެނެޓެއް ވެއެވެ. އެ ޕްލެނެޓަށް ކިޔާ ނަމަކީ ލޯޓޯސް އެވެ. ލޯޓޯސް
ގައި ދިރިއުޅ މީހުން އަހަރުމެން އިންސާނުންނާ ވަރަށް ވައްތަރެވެ. އަހަރުމެންނާ އެމީހުންގެ
ހުރި ހަމައެކަނި ތަފާތަކީ އަހަރުމެން އިންސާނުންގެ ދެ ލޯ ހުންނަ އިރު އެމީހުންގެ ހުންނަނީ
އެންމެ ލޮލެކެ ވެ. އެކަމަކު އެއީ އެމީހުންނަށް ލިބިފައިވާ ވަރަށް ޚާއްސަ ސިފައެކެވެ.

އެގޮތުން އެމީހުންނަށް އަނދިރީގައިވެސް ތަންތަން ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެނެއެވެ. އަހަރުމެންނަށް
ނުފެންނަ މާދުރުގައިވާ ތަންތަންވެސް ފެނެއެވެ. ފާރުތަކުގެ ފަހަތުގައި ފޮރުވިފައިވާ އެއްޗެހިވެސް
އެމީހުންނަށް ފެނެއެވެ. އެކަމަކު އެމީހުންނަށް ހުރިހާ އެއްޗެއްވެސް ފެންނަނީ ކަޅާއި ހުދުންނެވެ.

އެއްދުވަހަކު ލޯޓޯސް އަށް ވަރަށް އާދަޔާ ޚިލާފު ކުއްޖަކު އުފަންވި އެވެ. އ ނާގެ ނަމަކީ ޖޫޑް
އެވެ. ޖޫޑް އުފަންވުމާއެކު ޖޫޑްގެ މަންމަ ބިރުން ރޯންފެށިއެވެ . އަދި ޖޫޑް ގެ ބައްޕަ ހައިރާންވެ
ބުނާނެ އެއްޗެއް ނ ނގިފައި ހުއް ޓެވެ. ފޫޅުމާދައިތަވެސް ބިރުން ލޯ ބޮޑުވެގެންދިޔައެ ވެ. "އަހަރެން
ދުވަހަކުވެސް މިކަހަލަ ކުއްޖަކު ނުދެކަން. ބަލާބަލަ ، އ ނާގެ އެބައިން ދެ ލޯ" ފޫޅުމާދައިތަ އ ނާގެ
ކައިރީގައި ހުރި އެހީތެރިޔާ ގާތުގައި ބުނެލިއެވެ.

ޖޫޑްއަކީ ތަފާތު ކުއްޖަކަށް ވީނަމަވެސް ޖޫޑް ގެ މަންމައާ ބައްޕަ ޖޫޑް ދެކެ ވަރަށް ލޯބި ވެއެވެ.
އެހެންވެ ޖޫޑް ބޮޑުވަމުން ދިއައީ އުފާވެރިކަމާއެކު ގަ އެވެ. މިހެން އުޅެނިކޮށް ލޯޓޯސް އަށް އަލިފާން
ތޫފާނެއް އަރައިފިއެވެ. މި ތޫފާނުގައި ލޯޓޯސް ގެ ރަށްތައް ހަލާކުވެ ވީރާނާ ވެއްޖެއެވެ. މިކަމުން
ސަލާމަތްވެ، ރައްކާތެރި މާހައުލަކަށް ދިއުމުގެ ގޮތުން ޖޫޑްގެ މަންމައާ ބައްޕަ ޖޫޑް ގޮވައިގެން
ކްރިޕްޓަން ކިޔާ ޕްލެނެޓަކަށް ބަދަލުވެއްޖެއެވެ.

ކްރިޕްޓަންގެ މީހުންނަކީވެސް ލޯޓޯސް މީހުންގެ ސިފަތައް ލިބިފައިވާ ބައެކެވެ. އެމީހުން ގެވެސް
ހުންނަނީ އެންމެ ލޮލެކެވެ. އެކަމަކު އެމީހުން ވާހަކަ ދައްކަނީ ތަފާތު ބަހަކުންނެވެ. މިކަންކަމާ ހެދި
ޖޫޑްގެ މަންމައާ ބައްޕަ ވަރަށް ކަންބޮޑުވެ ހާސްވެއްޖެއެވެ. އެއީ ޖޫޑް އަކީ އެހެން ކުދިންނާ
ތަފާތު ކުއްޖަކަށްވާތީއެވެ.

ކްރިޕްޓަންގެ އެހެން ކުދިންނަށް ފެންނަގޮތަށް ޖޫޑް އަށް ދުރުގަ އި ހުންނަ އެއްޗެއްސާއި ފާރުތަކުގެ
ފަހަތުގައި ހުންނަ އެއްޗެހި ނުފެނެއެވެ. އެހެންވެ ޖޫޑް ސްކޫލަށް ދިއުމުން އެހެން ކުދިން
މަލާމާތްކޮށް ދިމާކޮށް ހަދައެވެ. އަދި ޖޫޑްއަށް ކްރިޕްޓަންގެ މީހުން ވާހަކަ ދައްކާ ބަހުން
ރަނގަޅަށް ވާހަކަ ދައްކަން ނ ނގ ތީވެސް ކުދިން ޖޫޑްއާ ދިމާކުރެއެވެ. ޖޫޑް މިކަމާހެދި ދެރަވެގެން
ގެއަށް އައިސް އ ނާގެ މަންމައާއި ބައްޕަ ކައިރީގައި ވަރަށް ގިނައިން ރޮއި ހަދައެވެ. އަދި
އެނބުރި ލޯޓޯސް އަށް ދާން ބ ނުންކަމަށްވެސް ބުނެއެވެ.

ޖޫޑް އެހެންކުދިންނާ ތަފާތުކޮށް ހުންނާތީ ޖޫޑްގެ މަންމައާ ބައްޕަ އެއްދުވަހަކު ޖޫޑް ޑޮކްޓަރަށް
ދެއްކިއެވެ. ޑޮކްޓަރުވެސް ހުރީ ވަރަށް އަޖައިބުވެފައެވެ. "ޖޫޑްއަށް ދިމާވެފައި ތިވަނީ
"
ގުދުރަތީކަމެއް ޑޮކްޓަރު ބުންޏެވެ. އަދި ދުރުބެލުމަށްޓަކައި ޖޫޑްއަށް ޚާއްސަ ދުރުމިއެއް ޑޮކްޓަރު
ދިނެވެ.

އެއްދުވަހަކު ޕާކެއް ބަލާލުމަށްޓަކައި، ޖޫޑްގެ ކްލާސް ކުދިން ޕާކަށް ދިޔައެވެ. އެއީ ވަރަށް
ބޮޑު، ވަރަށް ރީތި ޕާކެކެވެ. އެދުވަހު ޖޫޑް އަށް ސްކޫލަށް ދެވުނީ ހަނދާން ނެތިގެން އ ނާގެ
ދުރުމި ގ ގަ އި ބާއްވަފައެވެ. މިކަމާ ދެރަވެ ގެން ޕާކުގެ ގޮޑިއެއްގައި ޖޫޑް އިންދާ އެކުލާހުގައި
އުޅ ޕީޓާ ކިޔާ ކުއްޖަކު އައިސް ޖޫޑްއާ ދިމާކު ރަންފެށިއެވެ. "ޖޫޑް އަކަށް ދުރުގައި އެހެރަ ރީތި
އެއްވެސް ތަނެއް ނުފެނެއެއް ނު! ޖޫޑްގެ ޕްލެނެޓަށް ޖޫޑް ދ "! ޕީޓާ ބުންޏެވެ.

ޕީޓާ ޖޫޑްއާ ދިމާކޮށް މަލާމާތް ކުރުމުން ޖޫޑްއަށް ދެރަވެގެން ރޮވުނެވެ. ޖޫޑް ރޯއަޑު އިވިގެން
ޓީޗަރ ޖޫޑް ކައިރިއަށް ދިޔައެވެ. ޖޫޑް ކައިރީ ގައި ކިހިނެތްވީތޯ ސުވާލުކުރުމުންވެސް ޖޫޑްއަށް
ރޮވ ވަރުން ވީގޮތެއް ނުބު ނެވުނެވެ. ކަންވީ ގޮތް ޓީޗަރަށް ކިޔައިދިނީ ކައިރީގައި ހުރި އެހެން
ކުއްޖެކެވެ.

ޖޫޑް ރޯއަޑު އިވިގެން ހުރިހާ ކުދިން ޖޫޑް ކައިރިއަށް އަތުވެއްޖެއެވެ. ޕީޓާވެސް އެތަނުގައި
ހުއްޓެވެ. ހުރިހާ ކުދިންނާ ދިމާލަށް ބަލާލުމަށްފަހު ޓީޗަރ ބުންޏެވެ.
"ތިކުދިންނަށް އެނގ ތަ؟ ކޮންމެ ކުއްޖަކީވެސް ތަފާތު ކުއްޖެއް. އެހެން ކުދިންގެ ހުންނަ
ތަފާތުތަކަށް ކޮންމެ ކުއްޖަކުވެސް އިޙްތިރާމުކުރަންވާނެ. ކޮންމެ ޕްލެނެޓެއްގެ ކުއްޖަކަށް ވިޔަސް
ދިމާކޮށް ހަދާކަށް ނުވާނެ. ކުދިންގެ މެދުގައި ހުންނަ ތަފާތުތައް ތިކުދިން ބަލައިގަންނަންވާނެ.
ކޮންމެ ކަމެއްގައިވެސް ހުރިހާ ކުދިންނަށްވެސް ބައިވެރިވެވެންވާނެ . އެއްވެސް ކުއްޖަކު
"
ބާކީކުރާކަށް ނުވާނެ.

އެވަގުތު ޕީޓާ ޖޫޑް ކައިރިއަށް ގޮސް ވަރަށް ދެރަވެ މަޢާ ފަށް އެދުނެވެ. އެދުވަހުގެ ފަހުން ޕީޓާ
ދުވަހަކުވެސް ޖޫޑް އާ ދިމާ ނުކުރެއެވެ. އަދި އެހެން ކުއްޖަކު ޖޫޑް އާ ދިމާ ކުރާތަން ފެނުނަސް
އެއީ ގޯސް ކަމެއްކަން އެކުދިންނަށް ޕީޓާ ބުނެދެއެވެ. ދުވަސްތައް މިގޮތަށް ފާއިތުވެ، ޖޫޑް އާއި
ޕީޓާ ވަރަށް ގާތް ދެ ރަހު މަތްތެރިންނަށް ވިއެވެ.

ބަސްގުޅުވުން
ތިރީގައިވާ ބަސްތަކާއި އެބަހުގެ މާނަ ގުޅުވާށެވެ.
ތަފާތު ޤަދަރުކުރުން
ޤުދުރަތީ މަލާމާތްކުރުން
ބަލައިގަތުން އެއްގޮތްނޫން
އިޙްތިރާމުކުރުން ޤަބޫލުކުރުން
ދިމާކުރުން އުފެދުމުގައި

ކުރެހުން
ޖޫޑް އާއި ޖޫޑް ގެ ރައްޓެހިން އެކުގައި އުޅ މަންޒަރެއް ކުރަހާށެވެ.